

Täysistunto

Torstai 9.2.2017 klo 15.59—20.24

3.3. Suullinen kysymys kilpailukyksopimuksesta (Kari Uotila vas)

Suullinen kysymys SKT 4/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Uotila.

Keskustelu

16.28 **Kari Uotila vas:** Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistoliitto on ainoana puolueena ollut sitä mieltä, että kiky-sopimuksen mukanaan tuomilla palkansaajien rajuilla työehtojen heikennyksillä ei Suomen taloutta tasapainoteta, työllisyyttä paranneta tai kilpailukykyä palauteta. Esimerkiksi kunnissa raskasta työtä tekeviltä, pienipalkkaisilta kuntatyöntekijöiltä leikataan kolmannes lomarahoista, pakotetaan heidät tekemään kolmen työpäivän verran palkatonta työtä vuodessa lisää ja heille siirretään maksettavaksi työnantajien sosiaalimaksujen osuutta — sillä ei näitä tavoitteita saavuteta. Nyt talouspolitiikan arviointineuvosto on tullut siihen tulokseen, että tänä vuonna joudumme ottamaan itse asiassa 500 miljoonaa velkaa lisää kiky-sopimuksen seurauksena. Arvoisa ministeri Orpo, mitä luulette näiden heikennysten kohteena olevien palkansaajien nyt ajattelevan, kun he näiden kohteeksi joutumisen lisäksi joutuvat toteamaan, että julkinen talous vain heikkenee kilpailukyksopimuksen myötä?

16.29 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kaikki hallituksen toimet, kuten myöskin kilpailukykyyn parantaminen, lähtevät siitä tavoitteesta, että meidän pitää saada meidän työllisyys kasvuun ja yhä useampi suomalainen töihin. Vain sitä kautta me saamme vahvistettua meidän veropohjaa ja pystymme huolehtimaan myöskin julkisen sektorin työntekijöiden palkanmaksusta myös tulevaisuudessa, heidän työsuhteistaan ja julkisen sektorin tärkeiden palveluiden kehittämisestä. Tästä on kyse, kun me olemme tehneet nimenomaan tämänkaltaisen kilpailukyksopimuksen.

Sitten mikä on kilpailukyksopimuksen työllisyysvaikutus: Valtiovarainministeriön kansantalousosasto on arvioinut sen 30 000—40 000:een pidemmällä aikavälillä. Nyt talouspolitiikan arviointineuvosto arvioi sen muistaakseni 16 000:een. Tästä voidaan käydä akateemista keskustelua, mutta tosiasia on se, että kilpailukyksopimus parantaa Suomen hintakilpailukykyä, palkkakilpailukykyä meidän tärkeillä vientimarkkinoilla, ja kun me tiedämme vielä, että muun muassa Ruotsi, Saksa, meidän keskeiset kilpakumppanit, ovat jo nostaneet ja nostamassa palkkoja, me pystymme saavuttamaan sitä isoa kilpailukykykuilua, [Puhemies koputtaa] saamaan suomalaiset, hienot tuotteet maailmalle ja talouden kasvuun.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2017 vp

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.31 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton mielestä työehtojen heikentämistä parempi tapa olisi satsata osaamiseen, tutkimukseen, tuotekehitykseen. Hallitus tilasi noin vuosi sitten OECD:ltä riippumattoman arvion siitä, mitä pitäisi tehdä meidän tutkimus- ja tuotekehitysrahoitukselle, jotta siitä tulisi tehokkaampaa ja se palvelisi paremmin yhteiskunnan kokonaisuutta. OECD:n viesti oli selvä: lisätä rahoitusta tutkimukseen, tuotekehitykseen ja osaamiseen, olemme jäljessä verrokkeista tässä suhteessa. Haluan nyt kysyä, kun hallitus valmistautuu puolivälitarkasteluun ja kehysriihen, vaikkapa arvoisalta tuoreelta ministeri Lintilältä, jalkapallojoukkueen kärkihyökkääjältä: [Naurua] hoidatteko nyt, että kehysriihessä todella tapahtuu suunnanmuutos vasemmistoliiton tahdon mukaisesti ja näiden työehtojen heikentämisten sijaan ryhdytään oikeasti satsaamaan osaamiseen, tuotekehitykseen ja tutkimukseen ja niihin varataan riittävät voimavarat?

16.32 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihän ilman vasemmistoliiton suosiollista osoitustakin kyllä hallitus on reagoinut tähän tilanteeseen ja tulee varmasti puolivälitarkastelussa pitämään yhtenä kärkihankkeena sitä, että innovaatiorahoituksen koko ketju saadaan kuntoon, koska kyllä me olemme tunnustaneet ja tunnustamme sen, että me olemme innovaatiorahoituksessa menneet leikkauksissa siihen pisteeseen, että mikäli me haluamme Suomesta jatkossakin tuoda koulutettuja ihmisiä, hyviä tuotteita, innovaatioita, jotka ovat uutta taloudellista pohjaa luomassa, niin me joudumme panostamaan sinne enemmän. Tapa, millä se tulee tapahtumaan, on sitten eri asia.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Grahn-Laasonen täydentää.

16.33 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen todella iloinen, että nimenomaan tästä näkökulmasta tarkastelitte asiaa. Todella eilen olemme saaneet vastaanottaa OECD:n arvion tästä tutkimus- ja innovaatiojärjestelmästä, ja sitä tullaan hyvin tarkasti käymään läpi. Sen lisäksi hallitus on jo budjettiriihessä asettanut kansliapäällikkö Lehikoisen johtamana työryhmän, jonka tehtävä ja toimeksianto on valmistella kestäviä tapoja rahoittaa jatkossa vielä vahvemmin tutkimusta ja nimenomaan korkeakouluja siten, että voimme samaan aikaan sitten varmistaa ja turvata sen, että Suomi rakentuu jatkossakin korkealle osaamiselle.

16.33 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo, tämä ei ole vain akateeminen kysymys, vaan tässähän on kyse koko tämän kilpailukyky sopimuksen perusteluista ja perustasta. Nyt suomalaisille on perusteltu palkanalennuksia ja työajan pidennystä sillä, että työllisyys nousee, mutta tämä professoreiden joukko kyseenalaistaa nimenomaan tämän sopimuksen työllisyysvaikutuksia ja hallituksen arvioita työpaikkojen määrän lisäyksestä. Eli keskeisin kysymys on: miksi hallitus, joka tavoittelee julkistalouden tasapainottamista, ajaa työmarkkinasopimusta, joka lisää julkistalouden epätasapainoa? Kuka tästä hyötyy, muut kuin yritysten omistajat?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2017 vp

16.34 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä hyöttyy suomalainen työtön, joka saa mahdollisuuden päästä töihin, kun meidän vientiyrittämme kilpailukyky paranee. Meillä on ollut tiedossa se, että tässä tuetaan nimenomaan avointa vientisektoria, koska me tarvitsemme sen vetoa. Me olemme tällä hetkellä talouskasvussa aika pitkälle kotimarkkinoiden, kotimaisen kysynnän rakentamisen varassa. Me tarvitsemme meidän viennin vetoa, ja tämä on täsmä siihen. Minä edelleenkin sanon, että ne valtiovarainministeriön luvut — eivät siis hallituksen arviot, valtiovarainministeriön kansantalousosasto tekee riippumattomat arviot — ovat korkeammat tämän työllisyysvaikutuksista. Ja en pidä vähäisenä sitäkään arvoa, että kansainvälisesti muun muassa luottoluokittajat pitävät erittäin suuressa arvossa kilpailukykykysymystä osoituksena siitä, että Suomessa pystytään edelleen sopimaan asioita, pystytään tekemään merkittäviä päätöksiä yhdessä. Sekin on meille tärkeä asia. Yksi prosenttiyksikkö lisää valtionlainan korkoihin: miljardi korkomenoissa.

16.35 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, bästa minister Sipilä! Ni konstaterade i går att ni outtröttligt arbetar för jämställdhet.

Pääministeri Sipilä, totesitte eilen, että teette väsymättömästi töitä tasa-arvon eteen. Tänä totesitte, että kaikki helpot toimet työllisyyden parantamiseksi on jo tehty.

Arvoisa puhemies! Kaikkea ei ole tehty eikä varsinkaan kaikkia helppoja toimenpiteitä, ehkä kuitenkin kaikki ne, joihin hallitus suostuu. On hieno asia, että työllisyys on noussut 34 000 työllisen verran vuodessa. Se ei ole pelkästään opposition ansiota. Kun katsoo numeroiden taakse, huomaa, että näistä 34 000:sta ainoastaan 3 000 on naisia. Naisten työllisyysaste ei juuri nouse, ja siihen olisi olemassa varsin helpot lääkkeet. Sen lisäksi, että paikallista sopimista tulisi edistää, sen lisäksi, että tarvitaan nuorison työllisyyttä edistäviä toimia, esimerkiksi ehdottamamme minijob-malli, tarvitsemme myös vanhempainvapaiden ja kotihoidon tuen uudistuksen. Pääministeri Sipilä, [Puhemies koputtaa] kykeneekö hallitus siihen?

16.36 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me totesimme hallitusneuvotteluissa, että olemme noin 15 prosenttia keskeisiä kilpailijamaitamme jäljessä kilpailukyvyssä. Lähdimme sitä taklaamaan kolmella eri asialla. Kilpailukyky sopimus on yksi. Siellä on muun muassa työajan pidennys, joka on merkittävä toimi. Sitten on maltilliset palkkaratkaisut, joilla kurotaan umpeen eroa esimerkiksi Saksaan. Ja sitten ovat nämä tuottavuutta lisäävät toimet, joihin esimerkiksi tämä OECD:n arviointineuvosto on nyt puuttunut, ja niitä toimia katsotaan. Niitä pullonkauloja on muitakin, ja näitä pullonkauloja, esimerkiksi naisten työllistymisen ja naisten työllisyysasteen nousemisen esteitä, pitää avoimesti tarkastella puolivälin riihessä. Ahvenanmaa on aika hyvä esimerkki. Siellä naisten työllisyysaste on miesten työllisyysastetta suurempi.

16.38 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisällön lisäksi vasemmistoliitto on arvostellut kilpailukyky sopimusta sen luonteesta, millä tavalla se syntyi. Perussuomalaisten ryhmäpuheenvuorossa eilen verrattiin kilpailukyky sopimusta jopa tammikuun kihlaukseen. Tammikuun kihlauksessa 23.1.1940 Suomen kansa yhdistettiin yhteistä uhkaa vastaan ja silloin saatiin työmarkkinaosapuolille sopimusoikeudet. Kiky-sopimuksella itse asiassa asiallisesti näitä sopimusoikeuksia kavennettiin. Hallitus painosti, ki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2017 vp

risti ja uhkasi lisäleikkauksilla eläkeläisille, työttömille ja lapsiperheille, jolleivät palkansaajat taivu näihin työehtojen heikennyksiin. Aikooko hallitus jatkaa tätä hyvin kaukana tammikuun kihlauksesta olevaa linjaa tulevaisuissa ratkaisuissa suhteessa työmarkkinaosapuoliin?

16.39 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Tämä kilpailukyky sopimus on historiallinen. Se on meidän yhteinen sopimus yhteistä vihollista eli työttömyyttä vastaan. Se on tehty yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Ja kun tässä nyt keskustellaan siitä, mikä sen vaikutus on — onko se 16 000 vai 35 000 vai 40 000 — työmarkkinajärjestöt itse asiassa itse arvioivat tätä vielä suuremmaksi kuin mikä oli valtiovarainministeriön kansantalousosaston ennuste. Kyllä me näemme nyt tässä käänteessä myöskin kilpailukyky sopimuksen vaikutuksen. Esimerkiksi Uudenkaupungin tilanteessa keskustelin, että mikä sen vaikutus on. Olen keskustellut monen monen yrityksen kanssa siitä, että mikä on kilpailukyky sopimuksen vaikutus teidän investointipäätökseenne tai työllistämispäätökseenne, ja kaikissa tapauksissa saan vastauksen, että sillä on merkittävä vaikutus. Ihan jossakin peliteollisuudessa tai täällä, missä haetaan ihan korkeimman tason ammattilaisia, kilpailukyky sopimuksella [Puhemies koputtaa] ei juurikaan ole merkitystä.

Kysymyksen käsittely päättyi.